

NOVÉ HRY Z USA

Léto 2010

Zoe Kazan(ová) (USA)
ABSALOM (ABSOLÓN)
4 m, 2 ž

Dramatická prvotina vycházející hvězdy amerického divadla a filmu. Zoe Kazan (1983) je vnučka slavného režiséra Elii Kazana a dcera filmových scénáristů, po absolutoriu Yale University se uplatňuje jako herečka v divadle (i na Broadwayi) a ve filmu. Absalom měl premiéru v roce 2009 na známém Humana Festivalu, pořádaném Actors Theatre v Louisvillu. Rodinné drama se odehrává ve venkovském domě slavného literáta Solomona Webera, někdejšího východoevropského přistěhovalce a selfmademana. Zde se u příležitosti oslavy patriarchových osmdesátin, během níž má být rovněž pokřtěna jeho dlouho očekávaná autobiografie, sjíždějí jeho děti. I ony píší. Nejstarší Adam se už rovněž stačil proslavit, dnes je však rozvedený, před dvěma lety ztratil jediného syna a diagnostikovali mu rakovinu. Sophie je v osmatřiceti stále svobodná, ale i ona začíná sbírat úspěchy a má významnou pozici na univerzitě. Nejmladší Teddy se právě stal redaktorem v proslulém nakladatelství Knopf, oženil se s krásnou Julií (další spisovatelkou) a pyšní se dvouměsíční dcerkou. Na událost však dorazí ještě jeden člen rodiny. Colea se kdysi Weber ujal jako talentovaného sirotka, ale jejich cesty se zhruba před deseti lety rozešly za ne zcela vyjasněných okolností. Cole Webera tehdy obvinil z toho, že jeho slavný román je plagiátem, vycházejícím z Coleovy verze jejich společné práce. Dnes se vrací a žádá o to, aby na něho Weber převedl autorská práva k této knize, jež má být brzy zfilmována. Vztahy mezi všemi členy rodiny, ambiciózními literáty, jsou velmi složité a křehké – a postoj k dávnému Coleovu obvinění je jen jednou z třecích ploch mezi nimi. Weber, zvyklý manipulovat svými dětmi a využívat každé příležitosti ke své sebeprezentaci, cítí evidentně ke Coleovi – navzdory jeho údajně neoprávněným nárokům – sympatii tak hlubokou, že by to mohlo vzbuzovat nevraživost u jeho vlastních potomků. Weber nakonec Coleovi kupodivu smlouvu o převodu práv ke knize podepíše. Zdá se, že v rodině dojde k velkému smíření. Happyend se však nekoná. Nenápadný Ted, který se cítí ohrožený i dávným vztahem své ženy ke Coleovi, se uchýlí k intrice takřka shakespearovské, která celou rodinu a Colea znovu rozdělí.

Rajiv Joseph (USA)
ANIMALS OUT OF PAPER (PAPÍROVÁ ZVÍŘÁTKA)
2 m, 1 ž

Ilana žije sama v malém bytě plném svých výtvorů z papíru. Je totiž považovaná odborníci na origami. Právě se rozvedla a podle nepořádku v bytě i podle toho, jak o sebe nebdá, to vypadá, že neprochází právě nejšťastnějším životním obdobím.

U dveří zazvoní neočekávaný neznámý host. Párkrát se sice už potkali, ale Ilana si na něj nevzpomíná. Je to Andy, učitel a pokladník spolku origamistů. Andy podle vlastních slov přišel, protože Ilana nezaplatila členský poplatek, pak ale obrátí a říká, že měl o ni obavy. Přizná se, že její příručku o origami přečetl několikrát a je Ilaniným velkým obdivovatelem. Až na odchodu se zmíní o dalším důvodu nečekané návštěvy. Andy má totiž žáka, který projevuje nebývalý talent k origami. Andy už mu jako lektor nedokáže víc dát a přeje si, aby se ho ujala Ilana. Ta ale rázně odmítá. Andy si u ní zapomene deník, do kterého si od dětství poznamenává seznam všech požehnutí, která ho potkala. Ilana nahlédne. A pak už nedělá nic jiného, než že čte dál a dál. Za pár u Ilany zvoní další nezvaný host, student Suresh. Chová se nesnesitelně drze a vypadá to, že ti dva spolu nemůžou vydržet. Navíc vyjde najevo, že jak Ilana nechce nikoho učit, tak Suresh nehledá učitele, to vše byl pouze Andyho nápad. Postupně ale přes tvrdou slupku obou začínají prosvítat jejich smutky a zranění.

Postavy jsou jako zvířátka origami - můžou být snadno poškozeny. Jejich duše se pokoušejí o uzdravení, ale předchozí zlé zkušenosti už v nich budou navždy zaznamenány, stejně jako na jednou použitém papíru zůstanou viditelné škody. Ilana je opuštěná a dokonce jí utekl i třínohý pes, který ji a jejího manžela kdysi zachránil z hořícího domu. Navíc není schopná

pracovat (skládat origami). Sureshovi loni při automobilové nehodě zemřela matka a od té doby přebral zodpovědnost za rodinu. Andy už sice dosáhl středního věku, ale zcela postrádá milostné zkušenosti. K tomu platonicky miluje Ilanu, která si o všech jeho šrámech přečetla v deníku. Andyho pozitivní přístup k životu Ilanu zaujme a postupně se do něho zamiluje.

Vše je v nejlepším pořádku. Suresh pracuje s Ilanou na své ročníkové práci a jeho výsledky jsou obdivuhodné. Vztah Ilany a Andyho se slibně vyvíjí. Do toho přijde pozvání do Nagasaki na origamistickou konferenci. Ilana si může vzít hosta a dá přednost talentovanému Sureshovi před Andym. V Nagasaki Suresh slaví velký úspěch. Atmosféra města kdysi postiženého atomovou katastrofou na něj hluboce zapůsobí a v hotelovém pokoji dá průchod svému citu a políbí Ilanu. Ta polibek opětuje, ale pak se ovládne.

Po návratu domů dojde v Ilanině bytě k závěrečné konfrontaci. Andy se dozví, že se ti dva políbili a pak spolu strávili noc v jedné posteli. Ačkoli se nic víc nestalo, Andy je nejen uražen jako muž, ale navíc je pro něj nepřipustné, aby se takto jednalo s jeho studentem. Ve vzteku odchází a předtím ještě vytrhá z deníků stránku, kde jako ve svém součtu požehnání zaznamenal svůj vztah s Ilanou. I Suresh se loučí. Skončil školu a odchází do života.

Tři solitéři si na chvíli našli spřízněné duše. Trvalo to ale krátce a teď zase musí jít každý sám.

Hra byla uvedena na Broadwayi v divadle McGinn Cazale Theatre v roce 2008.

Leslye Headland(ová) (USA)
BACHELORETTE (LOUČENÍ SE SVOBODOU)
2 m, 4 ž

Katie a Gena jsou smolařky, ale tento večer na to mohou zapomenout. Bývalá spolužačka Reagan je pozvala do luxusního hotelového apartmá, které má sdílet se svou kamarádkou Becky v předvečer její svatby. Regan jí má jít také za družičku, ale jelikož se předpokládá, že Becky stráví noc se ženichem, pozvala si společnost – Katie a Gena „tlusté“ Becky upřímně závidí: nejenže se vdává jako první, ale navíc si bere bohatého a pohledného muže. Svou dámskou jízdu zahájí dívky šampaňským, které dal ženich chladit v koupelně a kokainem, který si přinesly s sebou. Náležitě „sjeté“ si začnou zkoušet Beckyiny svatební šaty, respektive demonstrovat na nich svou teorii, že by se do nich vešly obě. Když Gena odejde dát spravit roztržený model, Regan pozve do pokoje Jeffa a Joea, které předtím náhodně sbalily v hotelovém baru. Sama skončí v ložnici s Jeffem, zatímco již značně podroušenou Katie opatruje Joe. Katieina deprese ústí v její obvyklý kousek – spolyká obsah jedné z ampulí, které s sebou všude vláčí Regan. Právě když všichni zjistí, že něco není v pořádku, protože ožívování Katie nemá obvyklý úspěšný průběh, objeví se Becky, která přece jen chce strávit svou poslední noc na svobodě romanticky – sama bez ženicha. V nastalé spoušti se jí však nakonec podaří rozmotat předivo nešťastných událostí, odhalit (podvědomou?) Reganinu intriku a s pomocí Geny zachránit Katie život. Hořký pohled na stinné stránky ženských vztahů končí prozřením i oceněním skutečného přátelství.

Všem postavám této tragikomedie je mezi 23 - 32 lety. Hra byla uvedena na Broadwayi v McGinn Cazale Theatre v červenci 2010.

Alex Lyras, Robert McCaskill (USA)
COMMON AIR (JEDEN VZDUCH)
1 – 6 m

Hra měla premiéru v listopadu 2009 v Blackfriars Theatre v newyorském Rochesteru s jedním z autorů – Alexem Lyrasem - ve všech šesti rolích. (Není inscenační podmínkou.) Strukturou se podobá např. Schnitzlerovu *Reji* – i zde se monologické obrazy řetězí v souvislý celek: každý z mluvčích adresuje svůj monolog následujícímu. Spojuje je i jediná situace – chaos, který nastává na letišti J.F.K. a jeho okolí v důsledku zastavení jeho

provozu z důvodu teroristické hrozby (o jejím konkrétním, neustále se proměňujícím obsahu se průběžně dovídáme z hlášení letištního rozhlasu a vstupů televizních reportérů).

1. Taxikář iráckého původu, přinucený i se svým pasažérem dopravní zácpou vystoupit z vozu, má na situaci jednoduchý recept: „Tanči a vše bude pozitivní“. Jeho derviškému tanci přihlíží ohromeně –
 2. Obchodník s uměním, taxikářův klient. Ten pak vzpomíná na své setkání se starověkým uměleckým pokladem na ostrově Mykonos, známém ráji homosexuálů. Pod vlivem tohoto zážitku se vrátil ke svému milenci, kterého opustil poté, co se stal obětí fyzického útoku homofobů. Koketuje s myšlenkou stát se jeho opatrovatelem, ale pak se raději vrátí ke své tak úspěšné kariéře.
 3. Šampión – úspěšný právník, dává rady jakémusi umělci, který byl obviněn z krádeže hudebního motivu, jak svůj čin obhájit („Člověk si musí stvořit svou vlastní skutečnost – a svá vlastní pravidla“.)
 4. D.J. a rapper jménem P.J. sice dostal tuto dobrou radu, ale revoluce v jeho kariéře se nekoná, protože jeho letadlo na klíčový koncert v Miami nevzlétne stejně jako naprostá většina ostatních.
 5. Texaský profesor, který poslouchal jeho příběh, komentuje tento případ z hlediska poststrukturalistické teorie (zejména Lacanovy), zároveň vede v telefonátech s bývalou manželkou nelítostný boj o syna Tylera.
 6. „Američanem“, který byl adresátem jeho monologu, je ironicky další irácký přistěhovalec, vracející se z Iráku. Zde pracoval ve stravování americké armády. Využil příležitosti a chtěl navštívit svou matku – čímž se ocitl ve víru neuvěřitelných událostí, vrcholících pumovým útokem v Basře. Teď sedí v taxíku a irácký taxikář (ano, ten z 1.obrazu) i jeho vyzývá, aby se přidal k jeho derviškému tanci.
- Hra je sugestivním obrazem dnešního morálně i existenčně znejistělého světa.

Ariel Dorfman (USA/Chile)

DELIRIUM

2 m, 1 ž

V zemi nikoho, uprostřed válečné linie mezi zeměmi zvanými Constanza a Tomis, žijí ve svém domě Levana a Atom, manželé, z nichž každý pochází z jedné ze zneprátených stran. Jelikož se ani jeden z nich nemůže (a ani nechce) vrátit ke svým příbuzným, našli si smysl existence ve službě padlým a jejich rodinám. Každá ze stran konfliktu je zásobuje neidentifikovanými mrtvými vojáky, Levana a Atom odeberou vzorky jejich DNA a přidělí jim číslo, a pak je pohřbí v okolí domu. Jednou, po válce, bude archiv jejich pohřebišť neocenitelným pomocníkem při pátrání po padlých členech rodin.

Toho dne se však v jejich domě objeví mladý muž, který se prohlásí za demarkační stráž. Jejich domem totiž prochází nová hranice mezi Constanzou a Tomisem, jak byla vytýčena při mírových jednáních. Rádio vzápětí skutečně slavnostně vyhlásí ukončení války. Strážník s sebou přináší ovšem i nový zákon, podle něhož se musí oddělení válečných stran striktně řídit. Z jeho absurdních nařízení mj. vyplývá, že Levana a Atom se se svými majetky musí vrátit do svých – neexistujících – domovů a dům má být srovnán se zemí. Levana a Atom se některým těmto nařízením švejkovsky podřizují, proti jiným bojují tím, že se pokoušejí Strážníka korumpovat – například nabídkou polévky.

K tomu, aby ho obměkčili a získali, mají ovšem, jak se ukáže, ještě další důvod. Strážník je podle nich jejich syn Marcos, který z domova v zemi nikoho utekl, když mu bylo patnáct. Strážník to popírá, tvrdí, že jeho rodiče jsou mrtví a on vyrostl v Constanze, v zařízeních, které ho připravovala na jeho poválečný úkol. Levana a Atom v zákonu vyčtou, že povinností Strážníka je převzít správu jejich pohřebišť. Strážník však přesto odmítá myšlenku, že by Levana a Atom měli zůstat s ním a s úkolem mu pomáhat. Nakonec přichází zpráva, že válka vypukla znovu. Strážník poprvé připustí, že by mohl být Marcos – jeho svět se však zhroutil, válka začala znovu, protože lidé nejsou schopni podříditi se zákonu, který jediný

může udržet mír. Se slovy „Je pozdě“ opouští v palbě dům, aby se stal prvním padlým v nové válce. Levana a Atom mohou zůstat, jejich mise pokračuje. Nejnovější (2010) hra chilského dramatika, žijícího od svého exilu v USA, zatím prošla sérií úspěšných čtení např. v USA a Jihoafrické republice.

Sarah Ruhl(ová) (USA)
EURYDICE (EURYDIKA)
5 m, 2 ž

Celovečerní jednoaktovka. Hra z roku 2003 patří k nejinscenovanějším hrám známé autorky. Antický mýtus je zde vyprávěn z hlediska hrdinky a scénograficky situován do 50. let. Eurydika umírá ve svůj svatební den a v podsvětí se setkává se svým milovaným otcem. Povinná koupel v Řece zapomnění neměla ani u jednoho z nich stoprocentní výsledky. Jejich vzpomínky postupně obnovují i jejich silné pouto. Eurydičin manžel, hudebník Orfeus, se s její smrtí nedokáže vyrovnat a vydává se pro ni do podsvětí. Jelikož se podle dávného pravidla nesmí na sebe podívat a Eurydika jej musí pouze následovat, není čas k obnovení jejich vztahu a Eurydika podlehne přání pohlédnout Orfeovi do očí. Jejich cesty se rozejdou, Orfeus se musí vrátit na zem bez ní. Eurydičin otec se však mezitím z bolesti nad jejím odchodem znovu ponořil do Řeky zapomnění. Eurydiku si za ženu nárokuje Pán podsvětí, a tak se do Řeky ponoří raději i ona. Orfeus se – tentokrát zřejmě mrtev – vrací do podsvětí znovu, nalezne zde však jen spící/mrtvá těla otce i Eurydiky a necitelný chór Kamenů. Vizualně i hudebně inspirativní text je jevištní básní na téma hloubky a trvalosti lásky.

Richard Taylor (USA)
IN GOD'S HAT (V BOŽÍM KLOBOUKU)
4 m

Mitch byl právě propuštěn z vězení, kde si odpykal desetiletý trest – jak se ukáže za sexuální násilí na chlapcích. Před branou věznice ho očekává Roy, jeho mladší bratr, a chce ho odvézt do Oklahomy, odkud oba pocházejí. Ačkoli Mitch protestuje: „Nečeká mě tam nic než hanba, špatné vzpomínky a hroby“, s cestou nakonec souhlasí.

Než se na ni vydají, ubytují se v místním levném motelu. Namísto odpočinku je tu však čeká setkání s dalším propuštěným vězněm toho dne. Arthur Cruter, příslušník vězeňského skinheadského gangu Árijské bratrstvo, který Mitche ve vězení jako „zrůdu“ téměř ubodal, zachytí jejich stopu a rozhodne se na vlastní pěst (ještě než se připojí ke svým „bratrům“) s Mitchem skoncovat. Roy však Mitche – za cenu brutální vraždy skinheada – zachrání. Než k ránu Arthurovo tělo tajně pochovají, musí se ovšem oba ještě vypořádat jak s dalším vyslancem Árijského bratrstva, tak s traumatizujícím rodinným tajemstvím.

Nový divadelní thriller měl premiéru 18.července 2010 v off-broadwayském Peter Jay Sharp Theater v nastudování nového souboru Apothecary Theatre Company. Hra má kromě vzrušující zápletky i brilantně vystavěné dialogy, které nadšená newyorská kritika přirovnává k hrám Sama Sheparda a Martina McDonagha.

Vern Thiessen (USA/Kanada)
LENIN'S EMBALMERS (LENINOVÍ BALZAMOVAČI)
7 m, 1 ž (většina herců hraje více postav)

Americký autor s rusko-ukrajinskými kořeny ve své nové hře (2010) představuje prudce groteskní tanec, jehož námětem je osud Leninových balzamovačů, Borislava Zbarského a Vladimíra Vorobjova. Stalinův nápad zajistit Leninovi, jako ikoně nového režimu, věčný život v mauzoleu, spustí nezadržitelný mechanismus: Zbarskij a Vorobjov jsou angažováni Stalinovým pohůnkem Krasinem, aby úkol realizovali. Díky Vorobjovově genialitě a

Zbarského manažerským schopnostem projde Leninova mrtvola procesem chemické revitalizace a balzamování, který je tak úspěšný, že nemá v moderní historii obdoby. Oběma mužům tento úspěch (ač jsou jako Židé neustále podezíráni ze sympatií k Stalinovu soku Trockému) přinese nečekanou kariéru: Zbarskému v oblasti politické, Vorobjovovi akademické. Pýcha ovšem předchází pád. Vorobjovův urážlivý trapas, kterého se dopustí v alkoholickém oparu, rozlítí Stalina a osud obou mužů (Trockij byl právě v Mexiku zavražděn) je zpečetěn. Vorobjov se zastřelí při zatýkání a Zbarskij skončí v gulagu. Hra má až dryáčnický divadelní formu, v níž nechybí demonstrace balzamování Leninovy anatomie ani dobové vtipy, které s oblibou vypráví periodicky zmrtvýchvstávající Lenin. Hra má i tři ženské postavy, které hraje jediná herečka: Naďa 1 je Krupská, Naďa 2 Zbarského mondénní manželka a Naďa 3 ctižádostivá Vorobjovova asistentka.

Willy Holtzman (USA)
MORINI STRAD (STRADIVÁRKY MORINI)

1 m, 1 ž

Brian se žije opravováním houslí. Sní o tom, že by housle vyráběl, ale chybí mu odhodlání učinit první krok. Ke svým stradivárkám ho pozve zestárlá houslová virtuózka Erika. Už jako dítě projevovala podivuhodné nadání, a tak se stalo, že zatímco jiné dívky si hrály s panenkami, ona již hrála na housle. Ve dvanácti letech už debutovala v Carnegie Hall.

Erika je sarkastická, chytře vtipná, ale zároveň je to rozmazlená koncertní hvězda a její slova se dokážou proměnit v jedovaté šípy, kterými střílí po všech v nejbližším okolí. Brian s Erikou během opravy poškozených houslí mají čas mluvit a proberou svá velká životní rozhodnutí. Erika např. odmítla šanci mít děti a plně se věnovala umění. Brian si zvolil jinou cestu - tak tak užije svou rodinu, ale není nespokojený.

Stradivárky jsou Eričiným největším životním přítelem a než zemře, chce, aby o ně bylo dobře postaráno. Nabídne Brianovi, že pro ni může zprostředkovat prodej. Provize by mu bohatě stačila na to, aby splatil všechny resty a ještě mu zbylo. Erika ale prodej sabotuje, protože se jí nelíbí potenciální kupci, nakonec ze všeho sejde. Navíc Briana zle urazí, vytkne mu, že o ni jako osobu měl zájem pouze proto, že v ní viděl šanci dobře si vydělat. I Brian přejde k ostrým slovům a nařkne ji, že lásku vyměnila za umění a své city dala kusu dřeva.

Nedlouho poté Erika zkolabuje a odvezeou ji do nemocnice. Brian za ní spěchá uprostřed noci, usmíří se. Oba vědí, že přichází konec. Erika najednou jako by tuší, že něco není v pořádku, a pošle Briana do svého bytu, aby zkontroloval, že stradivárky jsou na svém místě, a jako důkaz přinesl šátek, který jí věnoval sám Toscanini. Šátek je na svém místě, ale housle zmizely. Brian Erice nepoví, že došlo ke krádeži, a Erika smířeně odchází ze světa s posledním přáním, aby stradivárky připadly nějaké mladé talentované houslistce, jakou kdysi byla ona sama. Housle už se nikdy nenajdou, ale Brian se utěšuje myšlenkou, že to vše byl poslední Eričin žert a že před svou smrtí housle sama poslala někam daleko, k rukám dalšího zázračného dítěte.

Katherine DiSavino(vá) (USA)
NANA'S NAUGHTY KNICKERS (BABIČČINO HAMBATÉ PRÁDÝLKO)

3 m, 5 ž

komedie – fraška

Skvělá fraška o čínorodé newyorské důchodkyni. Sylvia (83 let) žije asi už 60 let v domě na Manhattanu v bytě s regulovaným nájemným. Pan domácí Schmidt by velmi rád našel způsob, jak se jí zbavit. Na léto se k babičce stěhuje Bridget - nosit krabice jí pomáhá dobromyslný strážník Tom, který se pravidelně stará i o Sylvii.

Sylvia se právě vrací z procházky, má na sobě teplákovou soupravu a chodítko, která sebrala svojí kamarádce Veře, aby tak zvýšila její motivaci. Vera, na pokraji zhroucení, se pomalu dovleče za ní. Dole zvoní doručovatel se zásilkou. Sylvia se najednou snaží všech

zbavit, což se jí také povede. Brzo zjistíme, co jí přivezli – spoustu krajkového a jiného prádla, které Sylvia uloží do skříní s dvojitými stěnami (předchozí nájemce se tak vynalézavě zařídil při svém boji s prohibicí) - hra na schovávanou může začít.

Skříně se otevírají, kdy nemají, ale Sylvia dlouho úspěšně zatajuje, co je v nich. Když to praskne, Bridget se zhrozí, že za provozování neregistrované živnosti a únik na daních přijde Sylvia do vězení. Babička je ale na svůj obchod s prádlem pro důchodce hrdá. Přemluví Veru, aby spolu s ní pózovala na propagační fotky na webové stránky. Bridget má vše fotit, ale vtom se objeví Tom. Bridget totiž nezákonně parkuje a on bude nucen, ačkoli nechce, dát jí pokutu. Bridget odejde přeparkovat, ale nenajde volné místo, a tak znovu spáchá přestupek.

Dorazí další krabice, ve které má být prádlo pro Sylviinu dlouholetou a nejlepší zákaznici. Omylem sem ale zaslali předměty pro erotický salon. Zatímco všude jsou rozloženy erotické pomůcky, do bytu se opět začne dobývat Tom, tentokrát už s pokutovým lístkem. Vera se nabídne, že přeparkuje. Cestou nabourá do auta pana domácího a zaparkuje uprostřed Central Parku. Přichází nová osoba, dívka Heather z erotického salonu, a Sylvia jí nabídne práci modelky a pomocnice. Heather je nadšená, a tak když u bytu zazvoní pan domácí Schmidt, předvede mu všechny poklady pokoutního obchodu. Schmidt jásá, že má Sylvii v hrsti, a nechá ji vyhodit z bytu. Jeho radost trvá pouze do okamžiku, kdy dorazí nejlepší zákaznice. Je to totiž jeho žena. Řekne mu, že buď nechá Sylvii na pokoji, nebo že může začít spávat v obýváku. Pan domácí se rád podřídí... Přítomen je i Tom, ale už v civilu, takže nemusí odhalení nezákonné živnosti hlásit. Sylvia, Heather a Vera se domluví na budoucí spolupráci a i pan Schmidt se uklidní. Na pozadí velkého smíření se Tom a Bridget vášnivě líbají.

Komedie byla uvedena na jaře 2010 v Rainbow Dinner Theatre v Pensylvanii.

Geoffrey Nauffts (USA)

NEXT FALL (PŘÍŠTÍ ROK NA PODZIM)

4 m, 2 ž

Luke: Miluju tě.

Adam: Já vím. (Luke si všimne Adamova zaváhání.)

Luke: Ale?

Adam: (nemůže si pomoci) Chci, abys mě miloval víc než Jeho.

Tragikomédie ze současnosti, která svým stylem připomíná sitcom a která se zabývá otázkami víry, oddanosti a lásky. Jsme svědky toho, jak začíná a postupně se vyvíjí vztah Luka, který se snaží prorazit jako herec, a o patnáct let staršího, profesně neúspěšného a poněkud neurotického Adama. Mnohem větší propastí než jejich věkový rozdíl je však jejich přístup k víře: Adam je ateista, zatímco Luke je věřící křesťan, který se po sexu modlí a který je přesvědčený, že člověk, který nepřijal Krista, se dopustil většího hříchu než jeho vrah, který však víru přijal.

O vztahu obou mužů se dozvídáme formou retrospektiv, které se střídají se scénami v nemocniční čekárně: Luke měl vážnou nehodu, je v kómatu a v nemocnici se schází Adam, Lukova výstřední matka Arlene a hluboce konzervativní otec Butch (kteří zpočátku vůbec netuší, kdo Adam je, protože Luke před nimi svou orientaci tajil) a dva neméně svérázní přátelé. V omezeném prostoru čekárny tak dochází ke konfrontacím diametrálně odlišných osobností.

Hru poprvé uvedlo 3. června 2009 newyorské Peter Jay Sharp Theater (off-Broadway) v produkci divadelní společnosti Naked Angels. Později byla přesunuta na Broadway a v roce 2010 byla nominována na tři významné ceny: Tony, Drama Desk Awards a Outer Critics Circle Awards. Získala cenu Johna Gassnera pro začínající americké dramatiky.

Geoffrey Nauffts (*1961) je americký dramatik, scénárista, herec a umělecký ředitel divadelní společnosti Naked Angels.

Elizabeth Merriwether(ová) (USA)

OLIVER PARKER!

2 m, 2 ž

Titulním hrdinou černé komedie je sedmnáctiletý Oliver, chlapec z dobré rodiny, dobrý student a neodolatelný vtipálek, jenž - poněkud drsně, ale přece - pečuje o stárnoucího nemocného alkoholika Jaspera. Platí mu nájem a zásobuje ho jídlem a pitím.

Co je základem vztahu této podivné dvojice se divák dozvídá až v průběhu děje vedeného na úzké hraně mezi groteskou a sentimentem. Oliverův hlavní zájem je momentálně upřen na sex. Rád by konečně ztratil panictví a posloužit mu v tom má Jasperovi poskytovaný byt. Když se mu podaří Jaspera (jako vždy pouze dočasně) vystrnadit, ukáže se, že ani jeho kýžená sexuální partnerka není zrovna pravděpodobná volba. Willa je senátorka, která se nedokáže vyrovnat s násilnou smrtí své jediné dcery, kterou před půl rokem zabil její dealer. Oliver ji do bytu přiláká, když jí slíbí, že jí sežene stejné prášky, jaké brala její dcera.

Dříve než se ale Willa pro tyto léky vrátí, předběhne ji její mladá ambiciózní asistentka Agnes, která se pokouší zabránit diskreditaci své šéfové. I ona musí (poté co překonala Jasperovy pokusy dostat ji z bytu) odolávat Oliverovým milostným nájezdům. Jednou z metod, kterými se jí mladík (marně) pokouší svést, je srdceryvná historka, podaná s lehkým cynismem, o tom, jak byl v dětství zneužíván rodinným šoférem. Divák ke svému zděšení brzy pochopí, že nejde o výmysl: tímto šoférem byl právě Jasper, tehdy zlomený vietnamský veterán. Od té doby se systematicky upíjí, což Oliver sleduje se směsí zadostiučinění a soucitu.

Podivné vyústění má i vztah Olivera a Willy. Senátorka si přijde pro léky, které jí Oliver opatřil od svých rodičů-lékařů, ale než se ten stačí chopit příležitosti, zfetuje se téměř do bezvědomí. Frustrovaný Oliver chce přesto využít situace, v posledním okamžiku se však Willa trochu probere – a v chlapci uvidí svou dceru. Oliver se – za přihlížení Jaspera, který se opět vrátil, protože “venku je zima” – dětsky schoulí v její náruči. Jakkoli se motivy této hry o svérázné “náhradní rodině” hlavního hrdiny mohou při popisu děje zdát poněkud divoké, její nejsilnější složkou jsou postavy – jsou stejnou měrou zábavné až okouzlující jako hluboce citově poznamenané.

Nejnovější hru talentované mladé dramatičky, která momentálně zahajuje kariéru i jako hollywoodská scénáristka, uvedlo slavné off-Broadwayské divadlo Cherry Lane Theatre v inscenaci divadelní společnosti stageFARM v květnu 2010.

John Logan (USA)

RED (RUDÁ)

2 m

Hrdinou nové hry, která již dostala cenu TONY za rok 2010 pro nejlepší hru na Broadwayi, je slavný americký malíř Mark Rothko (1903-1970), jeden z čelných představitelů abstraktního expresionismu. V roce 1958 získal Rothko významnou zakázku: svými malbami měl vyzdobit novou budovu Joseph Seagram and Sons na Park Avenue, kterou navrhli Mies van der Rohe a Philip Johnson, jeho plátna měla viset v její restauraci Four Seasons.

Loganova hra v podstatě sleduje průběh této legendární zakázky. Po jejím získání si Rothko najme asistenta Kena, začínajícího malíře (mezi 20 a 30), který je zprvu svázán obdivem k tomuto živoucímu velikánovi. Rothka jeho nesmělost irituje a provokuje, jedná s ním jako s nedovtipným žákem, časem se však Ken začne otevírat a osmělovat. Jejich dialogy se stávají posléze diskusí o všech myslitelných aspektech umění a jeho role v moderním světě, a přitom stále více osvětlují i životy protagonistů: Ten Kenův poznamenala tragická událost v dětství, Rothkovi zase jeho úspěch přináší stále větší pochybnosti – a skrývané deprese. Umění však má i moc oba muže sblížovat – vrcholem hry je němá scéna, při níž oba muži v téměř baletní choreografii (dělají to často) nanášejí na celé obrovské plátno základní barvu. Ve stálé konfrontaci s tímto titánem Ken lidsky dozrává: nakonec je to právě on, kdo Rothkovi ozřejmí nesmyslnost celé zakázky a malíř se rozhodne od ní ustoupit a obrovskou

zálohu stavitelům Seagram Building vrátit. Rothko se za tuto službu Kenovi odvděčí podivným způsobem – Kena propustí. Teprve, když Ken přiměje svého Mistra k vysvětlení, pochopíme spolu s ním, že Rothko mu se svobodou dal šanci stát se sebou samým.

John Logan (1961) je americký scénárista, dramatik a filmový producent. Podílel se mj. na scénářích velkofilmů *Gladiátor*, *Letec* a *Poslední samuraj* (u posledních dvou byl hlavním scénáristou).

Claudia Shear(ová) (USA)
RESTORATION (OBNOVA)
2 m, 5 ž (3 ž)

Dramatička a herečka Claudia Shear (*1962, na Broadwayi se proslavila v r.2000 účinkováním ve vlastním muzikálu *Dirty Blonde* o Mae Westové) si napsala tuto hru sama pro sebe: v premiérové verzi napsané pro kalifornský LaJolla Playhouse v r. 2009 i v nové úspěšné inscenaci v off-broadwayském New York Theatre Workshop hraje Italoameričanku Giulii, nepřilíš půvabnou ženu středního věku absolutně oddanou své profesi historičky umění a restaurátorky.

Maximalismus a hubatost, kterými je proslulá, jí v kariéře nicméně klade jisté překážky. Díky svému bývalému profesorovi Williamsovi (a díky nové restaurátorské metodě, které je autorkou) však překvapivě získá prestižní zakázku. Má ve florentské Akademii zrestaurovat Michelangelova Davida tak, aby znovuodhalení sochy mohlo být vrcholem oslav pětistého výročí zrození tohoto mistrovského díla. Giulia se pustí do práce, která se časem změní v očistný proces nejen pro sochu, ale i pro ni samotnou a její vztah k životu a světu.

A je to opravdu zapotřebí – arogance, kterou obrnila svou křehkou sebejistotu, ji postupně vzdaluje lidem kolem ní. Ředitelka Akademie doktorka Marciante je již unavena neustálými spory a otevřenou vzájemnou nevráživostí mezi Giulii a svou krásnou tiskovou mluvčí, aristokratickou doktorkou Daphne Tornabuoni. Giulia svou přezíravostí nakonec málem odradí i sympatie svého nejčastějšího společníka, příslušníka ostrahy Akademie Maxe. Platonický vztah mezi nimi (Max má početnou rodinu, což mu jako správnému Italovi nebrání ve flirtování s kteroukoli ženou ve svém okolí) však nakonec pomůže Giulii přenést se přes osamělost, která ji uprostřed náročné práce dostihne. Giulia začne chápat, že i ostatní lidé kolem ní musejí přemáhat bolest a problémy. Daphne umírá milovaná matka, o kterou do poslední chvíle pečovala, profesor Williams onemocní rakovinou a nebude už pravděpodobně svědkem jejího pracovního triumfu, Maxovo manželství zřejmě není tak šťastné, jak je Max prezentuje...

A teprve nyní Giulia zjistí, že Max je vlastně onen hrdina, který svou duchapřítomností a obětavostí zachránil Davida před nedávným ničujícím útokem šílence. Giulia začne poprvé v životě měnit své chování a uvažování. A s překvapením zaznamená, že i ona může působit očistně na životy druhých. Mezi ní a Daphne nastane mír, Guiliina empatie dokonce pomůže Daphne vyrovnat se s bolestí, a nevyhnutelný Guiliin odjezd možná přiměje Maxe, aby přátelství, které potřebuje, hledal u vlastní ženy. A Giulia se už dokáže odpoutat od nádherného mramorového mužského těla (a téměř sexuální energie, kterou do něho vložil jeho geniální tvůrce). Na Giulii čekají nové skvělé zakázky, ale také život ve skutečném světě, před kterým už nezavírá oči.

Křehký, inteligentní, emocionálně bohatý a hluboký text dokáže diváky zaujmout bez jakéhokoli podbízení či sentimentality a přinést i - dnes na divadle vzácnou - katarzi.

Stephen Temperley (USA)
SOUVENIR (SUVENÝR)
1 m, 1 ž

Broadwayská hra (výborná komediální příležitost pro starší herečky) o neuvěřitelné, ale skutečné postavě hudebních dějin, paní Florence Foster Jenkinsové, zpěvačce, která sice

neměla hudební sluch, ale přesto dokázala vyprodat Carnegie Hall. U nás Jenkinsová není obecně známá, v USA se ale tato doslova výjimečná umělkyně v poslední době stala předmětem obnoveného zájmu a divadelních textů snažících se rozšířovat její osobnost existuje dokonce několik.

Jenkinsová milovala hudbu a snažila se jí naplno věnovat, ačkoli ji od toho odrazovali rodiče i manžel. Ve vyšším věku ale dědictvím nabyla dostatečného majetku a konečně se mohla hudbě věnovat plně. Text retrospektivně sleduje vývoj zpěvaččiny kariéry očima jejího korepetitora Cosmé McMoona. Když ji poprvé slyšel zpívat, nevěřil vlastním uším, ale potřeboval peníze, a tak přijal nabízenou práci. Sám měl umělecké ambice jako skladatel populární hudby, ale nikdy se nedokázal prosadit a celý život strávil jako klavírista. Dvanáct let po boku paní Jenkinsové se nakonec stalo obdobím jeho největší slávy.

McMoon na svoji zaměstnavatelku vzpomíná pouze v dobrém a dokonce mu chybí, i když se po jejím boku téměř vždy cítil trapně. Paní Jenkinsová, upřímná milovnice vážné hudby, netušila, jak mizerně zpívá a že se stává populární, protože se posluchači krásně baví na její účet. Souhlasila i s pořízením nahrávek (dnes k dispozici např. na Youtube). Vstupenky na její řídká vystoupení byla vždy vyprodaná dlouho předem a to platilo i pro její legendární koncert v Carnegie Hall.

Když zde ale zpívá své oblíbené Ave Maria, lidé křičí smíchy a paní Jenkinsová najednou zapochybuje. Něco není v pořádku? McMoon ale už dávno pochopil, že ve výstřední osobě paní Jenkinsové je cosi obdivuhodného - sveřepost, se kterou dokázala prosadit svůj životní sen. A proto ji ujistí, že diváci byli pouze hluboce dojatí. Na vrcholu své kariéry, měsíc po velkém koncertu, paní Jenkinsová umírá.

Premiéra proběhla na Berkshire Theatre Festivalu v roce 2008.

David Ives (USA)

VENUS IN FUR (VENUŠE V KOŽICHU)

1 m, 1 ž

Ve studiu za městem skončil právě konkurz na obsazení hlavní ženské role v nové divadelní adaptaci románu z 19. století. Inscenace má být režijním debutem autora dramaturgie Thomase, který si však stále nemůže z uchazeček vybrat tu pravou. Opožděně se nakonec dostaví Vanda. Je to náhoda? Vanda se jmenuje také hrdinka hry – teprve když herečka přemluví režiséra, aby s ní přece jen ještě zkusil první scénu, zjistíme, že se jedná o dramaturgiu románu Leopolda von Sacher-Masocha *Venuše v kožichu*. Zatímco Thomas je evidentně fascinován světem románu, tolik se lišícím od současné emocionální pouště, otázka, kdo je Vanda, se v průběhu stále prodlužované a stále dramatičtější zkoušky stává čím dál větší záhadou. Je to nezaměstnaná herečka, rakousko-uherská aristokratka zaujatá objevem sadomasochistické erotiky, moderní feministka – nebo snad vtělení samotné Afrodity?

Strhující exkurze do hlubin erotických vztahů a komedie o vztazích v divadle zároveň.

Text se v současné době překládá.

Cat Delaney(ová) (Kanada)

WELFAREWELL

(složenina - může znamenat stejně *Zdroj blaha* jako *Sbohem, sociální podpora*, v závěru se stává názvem pro azylový dům)

1 m, 7 ž (15 postav)

komediální drama

Esmeraldě Quippové je osmdesát, ale při všech tělesných neduzích je její hlava bystrá a paměť fenomenální. Celý život se živila jako herečka (příběh se odehrává v Anglii, takže

jako herečka shakespearovská), jak však příležitostí postupně ubylo, shledává, že státní penze nestačí pokrýt její životní náklady. Rodinu nemá a její přátelé z branže jsou již buď na pravdě boží nebo v domově důchodců. Hra začíná v okamžiku, kdy pošel i její poslední kocour Merlin. Jelikož už nemá na jeho kremaci, rozhodne se Esmeralda zvíře pohřbít na dvorku před svým domem. Majitel domu – kterému navíc už delší čas dluží nájem, v jistou chvíli se totiž musela rozhodnout, zda svou penzi vydá na léky a jídlo nebo ostatní náklady – ji přistihne, zoufalá Esmeralda ho napadne a je pak předvedena k výslechu na policejní stanici. Policistka H.B. a sociální pracovnice Jennifer se k ní přes vnější komisionost chovají s porozuměním a po odpykání krátkého trestu (Esmeralda nemá samozřejmě na pokutu) ji propustí – jejich obligátní výhrůžky vězením, pokud bude Esmeralda dál porušovat zákon, však mají opačný účinek. Esmeralda si vezme do hlavy, že příštější ženské věznice by mohlo vyřešit její problém.

A tak ji v následující scéně zastihujeme ve dvoraně banky, kde se odehrává její groteskní pokus o přepadení. I tady se setkává v podstatě s pochopením pokladních i náhodné klientky Mildred: všichni Esmeraldu poslouchají – možná, aby starou dámu nerozčílili a neublížili jí tak – a vydají jí peníze. Esmeralda s odchodem nespěchá (vrcholem je, když pokladní požádá, aby jí zavolali taxi), až se konečně dočká a uslyší zvuk policejní sirény.

V cele předběžného zadržení se Esmeralda seznamuje s prostitutkami Val a Penny, kleptomankou Dottie a nakonec i Gladys, která se pokusila v afektu zastřelit svého bohatého manžela. Nic z toho ale ostřílenou herečku nezvyklá v jejím úmyslu zůstat ve vězení, a tak jen liknavě spolupracuje s mladým advokátem Alfredem, který je jí přidělen. Alfredovi se však stejně podaří přesvědčit návladního, aby ji nechal propustit.

Esmeralda se ani teď nevzdává. Sběrem lahví si vydělá na falešný revolver a s ním přepadne jinou banku, a tentokrát je její výkon přesvědčivější (má už svou fanynku, i tady má svůj účet Mildred, bohatá klientka, která byla svědkyní i v případě prvního přepadení). Je po zásluze zatčena a znovu eskortována na policejní stanici, kde se znovu setkává s Val a Penny. Jaké je však její překvapení, když se dozví, že revolver, který koupila v domněnání, že jde o hračku za pár dolarů, byl skutečný a navíc nabitý! Tentokrát jde do tuhého a Esmeralda se má dostat až před soudkyni Juliusovou. Alfred chce Esmeraldu hájit poukazem na momentální nepřičetnost zaviněnou těžkou životní situací. Esmeralda se zpěčuje, a tak Alfred, H.B. a Jennifer – marně – dál přemýšlejí, jak Esmeraldu dostat nejen ze spárů justice, ale i z její bezvýchodné hmotné situace (Alfred a Jennifer se přitom stále více sblížují.)

Následujícího rána se Esmeralda ocitá před obávanou soudkyní, která pouští od počátku hrůzu – ukáže se však vzápětí, že terčem její zloby není Esmeralda, ale mizerný pravopis Alfredova obhajovacího spisu. Esmeralda sice dál trvá na své přičetnosti, ale během výslechu vyjde také najevo, že díky Esmeraldinu oznámení, ve kterém obchodě přišla k revolveru, byla dopaden mezinárodní gang obchodníků s ilegálními zbraněmi. Esmeralda se stane příjemcem vysoké vypsání odměny. Pokud si ji ovšem bude moci osobně vyzvednout. Bude-li uvězněna, nebude moci tuto podmínku splnit. A tak všichni spojí své síly: Esmeralda se přece jen rozhodne „hrát to na pominutí smyslů“ a na otázky soudkyně odpovídá většinou citáty ze Shakespeara. Soudkyně hledá důkazy pro její nepřičetnost v době činu a strážnice H.B. i Jennifer je ochotně snášejí. Nakonec je vynesena směšný rozsudek (a ukáže se, že soudkyně Juliusová se kdysi sama připravovala na hereckou dráhu, než dala přednost právům). Esmeralda je volná.

V cele předběžného zadržení se teď – už v novém oblečení a make-upu – setkává se starými známými. Její život se však zcela změnil. Za peníze z odměny kupuje starý azylový dům (o němž byla ve hře několikrát řeč), který dá opravit a nabízí v něm příštější Penny a jejím dětem, jimž se zatím nemohla příliš věnovat. Za Dottie zaplatí Esmeralda kauci a rovněž ji pozve do svého azylu, protože její manžel zemřel a zanechal ji v dlužích. Na všechny ale čeká ještě poslední překvapení. Ukáže se, že mladší prostitutka Val, která Esmeraldu vždy udivovala podobnou znalostí Shakespeara, jakou disponovala sama, je ve skutečnosti filmová hvězda Rosanna Palermo, která mezi prostitutkami a v policejní cele hledala inspiraci pro svou novou roli v remaku „Sladké lamy“.

Jedná se o zbrusu nový (2010) text kanadské žurnalistky, humoristky, básnířky a dramatičky. **Vítězná hra dramatické soutěže Samuela Frenche 2009 v Kanadě.**

Neil LaBute (USA)
WRECKS (VRAKY)

1 m

Edward Carr truchlí pro svou ženu, nad její rakví si připravuje svou smuteční řeč – je však zřejmé, že v této podobě ji na veřejnosti nepronese. Jeho manželství s Mary Jo budilo vždy pozornost, především pro velký věkový rozdíl patnácti let. Edward, nalezenec a selfmademan, „rozbil“ první Join svazek se švédským obchodníkem a celý následující život ji vroucně miloval, stejně jako ona jeho, protože „byla hodna lásky“. Spolu vybudovali své malé „království“, půjčovnu renovovaných veteránů, a kromě Joiných synů vychovali i dvě společné dcery. Ed je náruživý kuřák, (i během svého monologu si zapaluje jednu od druhé), a tak přijímá jako nespravedlnost, že Mary Jo jako první z nich dvou onemocněla rakovinou. Úlevou pro něho je, že i on tuto nemoc dostal a bude svou ženu brzy následovat. Když vzpomíná na poslední okamžiky své ženy, prozradí, že v tuto chvíli mu svěřila své tíživé tajemství: jako mladička tajně porodila a odložila nemanželské dítě, což tehdy nebylo na americkém Středozápadě nic neobvyklého. Co se ale nikdy nedověděla bylo to, že pro jejího manžela – a syna – to žádné tajemství nebylo. Incest byl pro mladého i stárnoucího Edwarda nejlepším způsobem, jak se vyrovnat s obrovským deficitem lásky, který oba před svým, nikoli náhodným, setkáním pociťovali. Moderní provokativní verze tématu Sofoklovy tragédie *Oidipus Rex*.

LaButeův monolog padesátníka měl premiéru v r. 2005 v Everyman Palace Theatre irském Corku, velkou popularitu si získalo hostování této inscenace s Edem Harrisem v jediné mužské roli v newyorském Public Theater o rok později.